

ProDef BULLETIN

PROFESSIONALS BIJ DEFENSIE

juni 2018 | nummer 4

GOV|MHB
PROFESSIONALS BIJ DEFENSIE

INHOUD

- 2 Noodzaak vakbonden onverwacht en ongekend breed erkend
- 4 Arbeidsvoorwaardenonderhandelingen eindelijk van start
- 5 Uit het overleg
- 6 Defensie en vertrouwen
- 8 Van pensioenpot naar levenslooppot (2)
- 10 De semi-collectieve ANW-hiaatverzekering bij Loyalis

EN VERDER

- 7 Medezeggenschapsverkiezingen
- 11 Renie
- 13 Juridische zaken
- 14 GOV|MHB zaken
- 15 Column Militaire Politiek
- 16 Column vice-voorzitter

Kasschuif of kaasschaaf

door Marc de Natris

Het gaat al weer enige tijd goed met Nederland. Kabinet Rutte III heeft het economische tij mee. Uit de onlangs gepresenteerde Voorjaarsnota valt op te maken dat de meevallers en tegenvallers elkaar dit jaar opheffen. Dit omdat er gelukkig voor de minister van Financiën k meevallers zijn. Oorzaak van deze meevallers zijn verschillende ministeries die hun toegewezen budget niet zullen uitputten. Defensie wordt in dit kader niet in het persbericht genoemd. Echter, dit laatste wil niet zeggen dat Defensie de dans ontspringt. Want k Defensie gaat haar budget dit jaar niet uitputten.

En dit laatste staat haaks op de plannen die in de Defensienota staan beschreven. Echter, opschrijven en tot uitvoer brengen zijn twee verschillende dingen. Zo moet bijvoorbeeld het politieke proces worden doorlopen. Er is eind mei in de Tweede Kamer voor het eerst over de Defensienota gesproken. Het Algemeen Overleg Materieel vindt pas plaats op 21 juni a.s. De eerste 6 maanden van 2018 zijn dan voor een groot deel verloren gegaan en voor het zomerreces zal er dus niet veel meer gebeuren.

Naast het politieke proces heeft Defensie zelf k een uitdaging. Het personeel is de afgelopen 25 jaar opgevoed om geen geld uit te geven. Daarnaast heeft er een grote braindrain plaatsgevonden bij de verschillende inkooporganisaties van Defensie. Er werd jarenlang nagenoeg niets gekocht en inkoop behoorde dus niet tot de core business, met als gevolg dat er stevig is gereorganiseerd.

Het wordt voor Defensie dus een grote uitdaging om het budget uit te putten. Normaal gesproken maakt een ministerie dan afspraken over een kasschuif. Het geld dat niet wordt besteed mag dan worden meegenomen naar het nieuwe jaar. Dit jaar heeft Defensie in tegenstelling tot voorgaande jaren nog geen goedkeuring voor de kasschuif van het ministerie van Financiën gekregen. Dit laatste is op zijn minst bijzonder. Defensie heeft de komende jaren de extra miljoenen hard nodig om orde op zaken te stellen zoals in de herstel Defensienota is beschreven.

Als Financiën volhardt in het feit dat er geen kasschuif mag plaatsvinden, met als doel de financiële tegenvallers van Kabinet Rutte III af te dekken, dan houdt dit in dat er een aanzienlijk gat wordt geslagen in de lange herstellijnen van de minister. Het houdt k in dat het extra budget dat Defensie er dit jaar bij heeft gekregen, nagenoeg weer verdampt. Een horrorscenario dat niet uit is te leggen aan het defensiepersoneel.

Het ProDef bulletin is een uitgave van de Gezamenlijke Officierenverenigingen en Middelbaar en Hoger Burgerpersoneel bij Defensie (GOV|MHB). Het bulletin verschijnt 8 keer per jaar.

Adres secretariaat GOV|MHB en redactie ProDef bulletin:
Wassenaarseweg 2
2596 CH Den Haag
070-3839504
www.prodef.nl
info@prodef.nl
(secretariaat/administratie)
secretaris@prodef.nl
(redactie ProDef bulletin)

Redactie

Ing. M.E.M. de Natris (hoofdredacteur), N.J. van Lierop (eindredacteur), drs. M.A.M. Weusthuis, R. Blik, T. Kofman, N. van Woensel

Aan dit nummer werkten mee:

mr. R.J. Oostendorp (cartoon), Drs R.W. Manak (correcties), mr. B. Blonk, P. van Maurik, J.L.R.M. Vermeulen, mr. O.W. Borgeld

Vormgeving

Frank de Wit, Zwolle

Drukwerk

Wilco Art Books, Amersfoort

Advertenties

070-3839504

© ProDef bulletin

Overname van artikelen is enkel toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie en onder uitdrukkelijke vermelding van de bron. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de teksten in dit bulletin.

Wijzigingen adres- en persoonsgegevens

Svp doorgeven aan het secretariaat van de GOV|MHB: 070-3839504
info@prodef.nl

Juridisch advies

Voor arbeidsgerelateerde vragen en/of conflicten beschikt de GOV|MHB over drie juridische adviseurs. De procedure loopt in aanvraag via de coördinator M.E.M. de Natris (duo-voorzitter GOV|MHB, 070-3839504 of coördinator.ib@prodef.nl). In spoedeisende gevallen kan onder goedkeuring achteraf rechtstreeks contact worden opgenomen met:

mr. B. Blonk
070-3839504
bert.blonk@prodef.nl

Kopij

Kopij voor nummer 5 van het ProDef bulletin dient voor 16 juli 2018 per e-mail bij de redactie aanwezig te zijn.

Column duovoorzitters

door Ruud Vermeulen

Noodzaak vakbonden onverwacht en ongekend breed erkend

In de afgelopen jaren zijn wij binnen Defensie alleen maar bezig geweest om externe eisen te vertalen naar onze arbeidsvoorwaarden. Zonder uitputtend te zijn: het ophogen van de AOW-leeftijd, het verkorten van de UGM regelingen van 10 naar uiteindelijk 5 jaar en nu de overgang van eindloon- naar middelloonpensioen. De verzuchting die ik dan ook overal hoor is wanneer gaan wij nu echt iets aan arbeidsvoorwaarden doen.

De Nederlandse Bank¹, De Europese Commissie², het IMF³ en de OESO⁴ pleiten allemaal voor het verhogen van de lonen in Nederland. Premier Rutte en voormalig minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem spraken zich publiekelijk eveneens uit voor het verhogen van de lonen en de koopkracht. De economie draait als een tieler. Toch zien wij dat Defensie en ook de overige overheidssectoren nog geen stappen hebben kunnen maken op het loonfront door het ontbreken van de zogenaamde referentieruimte: de ruimte die op grond van afspraken in het kabinet aan loonruimte voorhanden is. De eerste formele waarschuwingen aan het kabinet zijn al afgegeven door de Rijksambtenaren en de Politie. Bij Defensie is het arbeidsvoorwaardelijk overleg stilgelegd totdat er een mandaat is om te onderhandelen. En er komt geen mandaat zolang de referentieruimte niet bekend is. De DNB⁵ en de Rabobank⁶ hebben in 2018

een onderzoek gedaan naar de oorzaken waarom de lonen minder stijgen dan verwacht. Er is vastgesteld dat zaken als technologische ontwikkelingen zoals robotisering, globalisering en flexibilisering de inkomensontwikkeling beïnvloeden. Ondanks het gegeven dat globalisering en robotisering wel degelijk effect hebben, is de grootste oorzaak de flexibilisering en het daarmee samenhangende verlies aan invloed van de vakbonden. Van de ZZP'ers is slechts 10% georganiseerd, van de vaste werkers 24%.

Waar de DNB en de Rabobank in hun analyses naar verwijzen is AIQ, de Arbeidsinkomens Quote. Kort samengevat: dat deel van het nationaal inkomen dat toegerekend kan worden aan de productiefactor arbeid. De historische reeks geeft aan waar hij eind jaren 80 en begin jaren 90 nog 76% was, deze nu gedaald is tot 72%. De conclusie is dan ook dat de overheid en de factor kapitaal/bedrijfswinsten meer van de revenuen afroemt en dat er minder voor de werkenden overblijft. In de afgelopen 40 jaar is het besteedbaar inkomen van de middenklasse niet toegenomen. De Rabobank geeft overigens nog eens expliciet aan dat specifiek in Nederland de enorme groei van de flexibilisering een groot effect heeft gehad. Wederom met

- 1 <https://www.rtlz.nl/algemeen/economie/president-dnb-lonen-sommige-sectoren-kunnen-wel-wat-omhoog>
- 2 <http://www.ad.nl/economie/brussel-nederlandse-lonen-moeten-omhoog-a824c5e9/>
- 3 http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/employment/oced-employment-outlook-2017_empl_outlook-2017-en#page129
- 4 http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/employment/oced-employment-outlook-2017_empl_outlook-2017-en#page129
- 5 <https://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archieef/DNBulletin2018/dnb372062.jsp>
- 6 <https://economie.rabobank.com/publicaties/2018/februari/besteedbaar-inkomen-huishoudens-nederland-staat-vrijwel-stil/>

de onderbouwing dat de vakbonden de afgelopen decennia aan ledental en daarmee aan invloed hebben ingeboet.

Hoe zit het met Defensie?

In de vorige kabinetsperiode hebben wij de Wet Uniformering Loonbegrip (WUL) mogen incasseren en het AOW-gat mogen verwelkomen. Daarnaast hebben we de opgedrongen kabinetsmaatregelen zoals hierboven verwoord (ophogen AOW-leeftijd, verkorting UGM) gekregen. En uiteindelijk het eindbod van de vorige minister en een onderhandelaarsresultaat met minister Dijkhof. Nu zijn wij bezig om het eindlooppensioenstelsel om te bouwen tot een middelloonstelsel. Wederom een kostbare operatie waar

Steeds kleiner deel van het nationaal inkomen naar arbeid Bron: MEV 2017 (CPB)

Cartoon

door Robert Jan Oostendorp

Arbeidsvoorwaardenonderhandelingen eindelijk van start

De onderhandelingen over nieuwe arbeidsvoorwaarden voor defensiepersoneel kunnen beginnen. De ministerraad gaf daar vrijdag 1 juni 2018 groen licht voor. Defensie en de Centrales van Overheidspersoneel in de sector Defensie (hierna Centrales) hebben dit onderwerp eerder op 29 mei al besproken in een vergadering van het Sectoroverleg Defensie (SOD). Feitelijk was deze vergadering nog geschorst toen de berichtgeving over het mandaat uit de ministerraad kwam en is het wachten op een formele afronding van dit overleg. Zodra dit is gebeurd kunnen in een eerste formele vergadering van de werkgroep arbeidsvoorwaarden (WG AV) afspraken gemaakt worden over de planning van de onderhandelingen en de onderwerpen waarover gesproken gaat worden.

Op 8 maart jl. hadden de Centrales in een eerdere vergadering van het SOD al hun teleurstelling geuit dat Defensie, ondanks de afspraken uit het AV-akkoord 2017-2018, nog niet bereid was om met de Centrales om de tafel te gaan en te onderhandelen over een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord. Defensie gaf in deze vergadering te kennen niet te willen starten omdat ze nog met een tijdrovende interne afstemming over het nieuwe pensioenstelsel bezig was. Daarop hebben de Centrales zich genoodzaakt gezien het formele overleg van de diverse werkgroepen op te schorten. Dit om de minister in de gelegenheid te stellen alles in het werk te stellen om zo snel mogelijk een mandaat te krijgen om wel tot een compleet arbeidsvoorwaardenresultaat te kunnen komen.

De Staatssecretaris heeft vervolgens de Centrales uitgenodigd met de onderhandelingen te beginnen. Op 10 april 2018 hebben de Centrales opnieuw tijdens een vergadering van het SOD met de Minister gesproken over de start van de arbeidsvoorwaardelijke onderhandelingen. De Minister heeft in deze vergadering aangegeven wel over een nieuw pensioenstelsel te willen praten, maar nog steeds geen mandaat te hebben om over een volwaardig pakket van arbeidsvoorwaarden te kunnen onderhandelen. Dit tot grote onvrede van de Centrales. Het overleg van de formele werkgroepen bleef daardoor opgeschort tot uiterlijk het geplande SOD van 22 mei jl.

Met enige vertraging is, zoals eerder aangegeven op 29 mei jl., gesproken over de problematiek van het mandaat en kwam dus op vrijdag 1 juni jl. het verlossende woord dat Defensie de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden kan beginnen.

Nu heeft Defensie dus naast het mandaat om over een nieuw pensioenstelsel voor militairen te praten, ook een mandaat om over een breed pakket aan arbeidsvoorwaarden te onderhandelen.

GOV|MHB

Het huidige arbeidsvoorwaardenakkoord loopt 1 oktober a.s. af. Het streven is het huidige akkoord tijdig op te laten volgen door een nieuw akkoord. Om dit mogelijk te maken zullen Defensie en de Centrales nog voor het zomerreces tot een arbeidsvoorwaardenresultaat moeten komen. Na de zomer zal het resultaat dan aan de respectievelijke achterbannen voorgelegd kunnen worden voor een ledenraadpleging om voor 1 oktober a.s. overeenstemming te kunnen bereiken. De tijd begint dus echt te dringen en de onderhandelaars zullen alles op alles moeten zetten om nog op tijd tot een resultaat te komen.

De GOV|MHB wil tijdens dit traject van onderhandelingen overeenstemming bereiken over een breed pakket aan arbeidsvoorwaarden. Bij de onderhandelingen zal in ieder geval gesproken worden over een nieuw pensioenstelsel voor militairen zoals overeengekomen in het huidige arbeidsvoorwaardenakkoord. De onderwerpen die verder nog besproken worden, zijn: het nieuwe pensioenstelsel voor militairen samenhangend met het loongebouw, een substantiële loonontwikkeling en aanvullende maatregelen in het kader van het werven en behouden van personeel. Wij houden u op de hoogte van de ontwikkelingen.

Zoals eerder in dit ProDef Bulletin al werd aangegeven is bij Defensie op vrijdag 1 juni 2018 eindelijk een mandaat gekomen om te onderhandelen over een breed pakket aan arbeidsvoorwaarden. Hierdoor is het weer mogelijk om overleg te voeren over diverse onderwerpen in de verschillende werkgroepen die daarvoor ingericht zijn. Het overleg in deze werkgroepen was sinds april opgeschort vanwege het uitblijven van het genoemde mandaat. Dit terwijl er eindelijk wat voortgang was gekomen in het overleg nadat dit bijna heel 2017 opgeschort is geweest vanwege de onderhandelingen die resulteerde in het AV-akkoord 2017-2018.

Ook nu zal het lastig worden om het overleg weer volledig te hervatten aangezien de inspanningen bij de onderhandelaars van Defensie en de Centrales er de komende maanden volledig op gericht zullen zijn om te komen tot een arbeidsvoorwaardenresultaat. Een aantal onderwerpen zijn echter van dermate groot belang om snel overeenstemming over te bereiken dat Defensie een voorstel heeft ingediend om deze onderwerpen nog voor het zomerreces te behandelen in het overleg. Dit zijn onder andere de uitwerkingen van de afspraken uit het AV-akkoord in de defensie regelgeving en de uitvoeringsrichtlijn die voortvloeien uit de per 1 januari 2018 gewijzigde regeling huisvesting en voeding voor militairen.

Uitwerkingen AV-akkoord in defensie regelgeving

De afspraken die zijn overeengekomen in het AV-akkoord 2017-2018 zijn weliswaar bindend voor alle partijen op het moment van tekenen, maar moeten om ze (juridisch) van kracht te laten zijn nog worden verwerkt in de vigerende regelgeving. Dit gebeurt

door een overzicht van wijzigingen uit het AV-akkoord, het AV-wijzigingsbesluit. De afgelopen maanden is er in een technisch werkverband, ter voorbereiding op de formele besluitvorming in (een werkgroep van) het overleg, gesproken over dit AV-wijzigingsbesluit. De insteek is om in de werkgroep Algemeen Personeelsbeleid overeenstemming te bereiken. Pas als dit het geval is zullen vele maatregelen uit het AV-akkoord kunnen worden uitgevoerd. De behoudpremie, de stimuleringsmaatregelen voor vrijwillig vertrek, de uitbreidingen en aanpassingen van (het budget voor) opleidingen en de overgangsregeling en diensteinderegeling voor kolonels en hoger. Allemaal zaken waarvan wij tijdens de ledenraadpleging voor het arbeidsvoorwaardenresultaat hebben aangegeven dat dit per 1 januari van kracht zou zijn. Het is dus zeer teleurstellend dat we dit niet voor elkaar hebben gekregen. En nog meer uitstel is absoluut onwenselijk. De GOV|MHB is er dus alles aan gelegen dat wij snel tot overeenstemming gaan komen over deze Algemene Maatregel van Bestuur.

De uitvoeringsrichtlijn regeling huisvesting en voeding militairen 2018

Eind vorig jaar is een nieuwe regeling huisvesting en voeding voor militairen overeengekomen. In een eerder ProDef Bulletin hebben wij al uitleg gegeven over de wijzigingen die dit voor militairen betekende. Ook is er bij de totstandkoming van die nieuwe regeling afgesproken dat een aantal zaken uit de regeling nader uitgewerkt zouden worden in een uitvoeringsrichtlijn. Dit betrof bijvoorbeeld op welke wijze de voeding gedeclareerd diende te worden, wat onder daadwerkelijk gebruik van voeding wordt verstaan en hoe er invulling aan het overgangsbeleid zou worden gegeven. De GOV|MHB heeft al eerder duidelijk gemaakt dat er geen enkele verplichting tot het nuttigen van de maaltijden bij Paresto zal komen teneinde in aanmerking te komen voor een vergoeding in voeding. Militairen die reeds gebruik maakte van rijkswege verstrekte huisvesting zullen ook geen financieel nadeel van de nieuwe regeling ondervinden gedurende de huidige plaatsingsduur.

Medezeggenschap

door René Blik

Defensie en vertrouwen

Als je vertrouwen hebt, hoef je niet de hele trap te zien om de eerste stap te zetten.

Vlak achter elkaar zijn er twee belangrijke nota's verschenen. De eerste nota verscheen op 19 maart 2018 en had als onderwerp de Geïntegreerde Buitenland- en Veiligheidsstrategie (GBVS) van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De tweede belangrijke nota is de Defensienota 2018.

Beide nota's kun je lezen als aanzetten tot een structurele heroriëntatie van zowel Defensie als Buitenlandse Zaken. Dat is noodzakelijk, omdat die mooie maakbare wereld helaas niet bestaat, de wereld in rap tempo verandert en de veiligheidssituatie complexer is dan ooit.

De GOV|MHB is het, voor de afwisseling, met de politiek eens. Ten eerste over dat wat minister Blok van Buitenlandse Zaken zei bij de presentatie van de Geïntegreerde Buitenland- en Veiligheidsstrategie. Wat in het buitenland gebeurt, raakt rechtstreeks aan de veiligheid van Nederland. Wereldwijde inzet is daarom nodig, in het Nederlands belang. Veiligheid is de ruggengraat van het Nederlandse buitenlandbeleid.

Ten tweede met het startpunt dat gekozen is door minister van Defensie Bijleveld-Schouten en staatssecretaris Visser voor deze Defensienota. Namelijk: het versterken van het vertrouwen van militairen en burgermedewerkers in de organisatie, maar ook voor het inzetten op vertrouwen van de samenleving in Defensie.

Toch blijven er zorgen

Niet over de door het kabinet uitgevoerde veiligheidsanalyse en de drie genoemde pijlers in het GBVS: voorkomen, verdedigen en versterken worden onderschreven. Al begrijpt eenieder dat de huidige krijgsmacht voor geloofwaardig verdedigen, voorlopig niet geschikt is. Wat we kunnen met de huidige Defensienota stelt nog niet zoveel voor, maar wij als GOV|MHB zien deze wel als een eerste stap.

Een punt van zorg blijft echter wel de regievoering bij deze geïntegreerde strategie. Wie is nu waar verantwoordelijk voor en is Defensie dan ook wendbaar? Op dit moment blijft de regering gebruik maken van de bestaande beleidskaders van de betrokken overheidsorganisaties. Het is onwenselijk dat als we straks terugkijken, we dan mogelijk moeten constateren dat dit de achilleshiel van ons GBVS was.

Een tweede punt van zorg is Defensie zelf. Dan denk ik met name aan het tekort aan personele capaciteit binnen Defensie en de aantrekkelijkheid als werkgever. Als we zelfs al in een beleidsvoornemen opnemen dat het grootste risico voor de nieuwe organisatie is dat de nieuwe organisatie er niet in slaagt medewerkers aan zich te binden.

Vulling

Het op voorhand benoemen van de personele problemen getuigt wel van realiteitszin, maar stelt ook een vraagteken of de nieuw op te richten organisatie zonder het kapitaal van de organisatie (het personeel) zijn werk wel naar behoren kan uitvoeren.

De grote uitdaging van de strategische personeelsplanning (afstemming

tussen personeelsbehoefte en personeelsbeschikbaarheid) bij Defensie is natuurlijk, eenvoudig gezegd, het afhankelijk zijn van de politiek (geld of geen geld), de stand van de conjunctuur (hoog of laag) en het beschikbare arbeidspotentieel.

Door het niet kunnen vinden van de juiste medewerkers, de onbalans, de huidige schaarste en het tekort aan defensiepersoneel zien wij al duidelijk knelpunten zoals:

- werkdruk door onderbezetting;
- weinig interne doorstroom binnen de organisatie;
- het moeilijk te vullen van bepaalde vacatures (ICT, techniek).

In het Algemeen Overleg Personeel Defensie van 22 mei jl. was het in ieder geval heel duidelijk dat ook alle politieke

Militairen laten zien hoe ze eerste hulp verlenen tijdens de Landmachtdagen. Elke Nederlander moet op het defensiepersoneel (burger en militair) kunnen vertrouwen.

Staatssecretaris Visser heeft zojuist een herinneringsmedaille uitgereikt. Oprechte waardering, goed voor het herstel van het vertrouwen. Ook goed om je oude maten weer eens trots te zien zijn.

partijen bezorgd zijn over de ondervulling bij Defensie. Er zijn veel te veel vacatures en ook gaan nog talloze procedures zeer bureaucratisch. Denk hier bijvoorbeeld aan het aannemen van herintreders. Ook daar zullen oplossingen voor moeten worden gezocht.

Vertrouwen

Naast de uitdaging vulling is er tevens de uitdaging vertrouwen. Dat is immers het startpunt van de Defensienota, dat vertrouwen moet hersteld worden.

Voor Defensie is het essentieel dat er vertrouwen moet zijn tussen:

- de verschillende departementen (m.n. MinDef-MinFin-MinBZK);
- de verschillende actoren binnen het departement van Defensie;
- het Ministerie van Defensie en Centrales van Overheidspersoneel;
- de Centrales van Overheidspersoneel onderling.

Het vertrouwen van het defensiepersoneel in de top van de organisatie was ook in 2017 zeer klein, maar laten we er nu vanuit

gaan dat men er langzaam in slaagt het vertrouwen in onze organisatie terug te winnen.

Dit vertrouwen is noodzakelijk en in het belang van het defensiepersoneel. Als men elkaar vertrouwt is het mogelijk om een gezonde discussie te voeren, afspraken te maken, aangesproken te worden en de ander aan te spreken. Dan ook is het mogelijk om te erkennen dat je het niet met elkaar eens gaat worden op een specifiek onderwerp, zonder dat dit gelijk als motie van wantrouwen wordt gezien op alle terreinen.

Hoe krijg je nu vertrouwen en hoe zorg je dat het blijft? Vertrouwen is immers delicaat. Niet voor niets zegt men: Vertrouwen komt te voet en gaat te paard.

Een ieder moet vertrouwen hebben voor elkaars rol om verder te kunnen gaan. Vertrouwen neemt toe naarmate betrouwbaarheid toeneemt. Dat zegt iets over het belang van het nakomen van afspraken. Van kwaliteit leveren, maar ook van fouten bespreekbaar maken om

daar van te kunnen leren. Een eenvoudig voorbeeld is het op tijd komen. Elke keer als je iets niet doet wat je had beloofd, kalft het vertrouwen af. Om dat te voorkomen, kun je de menselijke neiging hebben om iets uit te leggen, redenen aan te dragen, te beargumenteren, of juist te negeren. Maar: stel dat iemand tien minuten te laat komt voor een vergadering. Door niets te zeggen of alle open bruggen, treinvertragingen en files zomaar te accepteren verandert er niets. Aan de oppervlakte is er geen probleem rond te laat komen. In de onderstroom echter zullen mensen zich ergeren, omdat ze er niet op kunnen vertrouwen dat er op tijd begonnen wordt. Beter is het om een gesprek te hebben over pro-activiteit. Wat er nodig is om ervoor te zorgen dat iedereen er wel op tijd kan zijn. Richt de energie op hoe je met elkaar wilt samenwerken en niet op verklaringen waarom iets niet is zoals bedoeld.

Zeggen wat er te zeggen is, vraagt om een bepaalde mate van zelfvertrouwen. Zelfvertrouwen gebaseerd op zelfkennis. Wie ben ik? Wat drijft mij? Waar komen mijn reacties en emoties vandaan? Wat zijn mijn sterke kanten en talenten? Waar zet ik die functioneel en professioneel in en waar schiet ik er mogelijk in door?

Je eigen bijdrage aan het vertrouwen binnen je team, begint bij zelfkennis. Door bewustwording van je waarden, je ergernissen en je valkuilen kun je bewuste keuzes maken voor gedrag wat bij je past en wat effectief is.

Want ja, het vraagt soms best wat moed en lef om je kwetsbaar op te stellen. Daar helpt misschien deze uitspraak van Martin Luther King:

Als je vertrouwen hebt, hoef je niet de hele trap te zien om de eerste stap te zetten.¹

¹ Faith is taking the first step even when you don't see the whole staircase.

Medezeggenschap

De volgende medezeggenschapsverkiezingen zijn gepland:

Defensieonderdeel	Eenheid	Verkiezingen	Opgeven vr
CDC	Divisie Facilitair & Logistiek FBD	gesloten	18-06-2018 t/m 22-06-2018
CZSK	Directie Materiele Instandhouding	27-06-2018	08-08-2018
CLAS	HQ 1GNC	22-06-2018	14-08-2018
CLAS	13 Lichte Brigade 30 Natres Bataljon	06-07-2018	14-09-2018

Kijk voor de actuele verkiezingen op:

www.ProDef.nl

Van pensioenpot naar levenslooppot (2)

Naar aanleiding van het artikel 'Kabinet maakt van pensioenregeling levensloopregeling in het vorige Prodef bulletin stellen leden vragen over hoe en in welke mate individuele potten tot minder pensioenopbouw leiden. Gepensioneerden vragen of zo'n verandering hen ook treft.'

In het bewuste artikel wordt geschetst hoe de budgettaire en fiscale eenwording in de EU het collectieve pensioen- en hypotheekstelsel in Nederland beïnvloedt en dat de Nederlandse monetaire autoriteiten vinden dat de hogere inkomens wel erg veel inkomen opbouwen in eigen huis en hypotheek. De politiek ziet vervolgens graag individuele pensioenpotten, zodat het gemakkelijker wordt om (fiscaal gedwongen) premie inleg te verdelen tussen pensioen en eigen huis. Pensioenpotten worden in dat geval levenslooppotten.

Gepensioneerden

Het is altijd moeilijk een eenmaal betaald bedrag terug te vorderen. De rechter komt er al snel aan te pas. Daar komt bij dat pensioenen korten electoraal erg gevoelig ligt. De aanpassing van het stelsel betreft in beginsel ook niet de in uitbetaling zijnde pensioenen, het gaat om aanpassing van de opbouw. Helemaal veilig bent u als gepensioneerde nog niet. Als het systeem overgaat op individuele pensioenpotten bestaat nog de mogelijkheid van het zgn. invaren. De rekenrente bij omzetting gaat dan een rol spelen. Bij gebruik van de door DNB gewenste risicovrije rekenrente (momenteel 1,5%) vloeit onderliggend veel kapitaal naar de jongeren en minder naar de ouderen. Indien de pensioenpotten ook voor de ouderen individueel zouden worden opgezet, zijn zorguitgaven natuurlijk nog gemakkelijker individueel in rekening te brengen. Maar de goed georganiseerde en politiek zeer actieve ouderenorganisaties zitten met hun gedegen pensioen kennis als bokken op de pensioen kist. Naar aanleiding van de onlangs uitgelekte berichten over een naderend pensioenakkoord (niet naar individuele pensioenpotten) tussen werkgevers en werknemers (waarbij de gepensioneerdenorganisaties niet aan tafel zitten) dreigden ze al meteen met de gang naar de rechter als ze niet in de besprekingen zouden worden betrokken. Kortom, vermoede-

lijk gaan de gepensioneerden er niet zoveel van merken.

Actieven

Waren de jongerenorganisaties maar zo politiek actief en bespeelden zij maar zo effectief de pers, want de aanpassing van het pensioensysteem gaat in beginsel om hen, het gaat nl. om de aanpassing van pensioen in de opbouw fase. Maar veel jongeren interesseert het niet en intussen betalen ze op welke manier dan ook de rekening of een groot deel van de rekening. Veel jongeren zweren bij individuele pensioenpotten, omdat dan de zeggenschap van pensioenfondsbesturen zou overgaan op de persoon die het kapitaal opbouwt, zijzelf dus, waarmee ze denken beter af te zijn. Voor een deel is dat waar, omdat in nogal wat bestaande pensioenregelingen meer

geld naar ouderen vloeit en dat is juist de reden van de jongerenorganisaties in de pensioenen. Verder zou ik zeggen: Keep on dreaming. Jongeren moeten nog gaan inzien dat als er geld te verdelen valt, er altijd machten opstaan die graag die verdeling op zich nemen, in dit geval de positie van het pensioenfondsbestuur overnemen. Nu zijn dat de overheid en de politiek t.b.v. Europa en de BV Nederland.

Eigen huis is ook pensioen

In het artikel in het vorige Prodef bulletin wordt beweerd dat de monetaire autoriteiten er op uit zijn de pensioenopbouw anders te verdelen door de waarde van het eigen huis ook als een pensioenvoorziening te zien. Vooral hogere inkomens bouwen hoge pensioenvoorzieningen in hoge kapitalen in het eigen huis op. In die gedachte is een investering in het eigen huis ook een investering in de eigen oudedagsvoorziening en wordt fiscaal gezien het betalen van hypotheeklasten gelijk gesteld aan het betalen van pensioenpremie met een gezamenlijk maximum bedrag aan aftrek. Oftewel, in plaats van nu in fiscaal gefaciliteerde waarde opbouwen in een pensioen in een eigen huis, wordt het fiscaal gefaciliteerde waarde opbouwen in een pensioen f een eigen huis.

Rekenvoorbeeld

In bijgaande tabel ziet u een rekenvoorbeeld hoe dat voor verschillende leeftijdsgroepen uitpakt qua pensioenkapitaal. Stel, u legt 40 jaar lang iedere maand 100,- in in een pensioenpot en dat kapitaal maakt een gemiddeld rendement van 7% per jaar. Dat is ook het rendement dat het ABP gemiddeld door de jaren realiseert, incl. de crises van 2003 en 2008. Ter orientatie: bij een jaarlijks rendement

van 7,2% verdubbelt een kapitaal iedere 10 jaar van 10 naar 20 naar 40 naar 80 naar 160 enz.

De variaties op het thema zijn 10 jaar niet inleggen in het pensioenfonds, maar 10 jaar bijv. hypotheeklasten betalen. Het kunnen ook de kosten zijn van het energieneutraal maken van het eigen huis. In het gestileerde voorbeeld zonder in werkelijkheid optredende zaken als beursbaisses en kostenaf trek, ziet u hoe die tienjaarperiode bij verschillende leeftijden doorwerkt in het uiteindelijke pensioenresultaat.

Juist de jongeren

De jongeren die denken beter af te zijn met een individuele pensioenpot zijn in werkelijkheid de pineut. Het zijn nl. juist de jongeren die in die levensfase de meeste behoefte hebben aan lastenverlichting omdat alles nog moet worden opgebouwd.

Echter, ze rekenen buiten de financi' le wetmatigheid van het rente op rente effect en ze rekenen buiten de waarde. Het rente op rente effect doet zich voor als er gedurende lange tijd gedisciplineerd vermogen wordt opgebouwd en de waarde is de overheid die ook wel wat ziet in die individuele pensioenpotten. Die overheid kijkt echter verder en ziet in die individuele pot met geld de mogelijkheid om een fiscaal generous pensioensysteem te versoberen, en tegelijkertijd maatschappelijke problemen zoals bijv. het energieneutraliteitsvraagstuk met bijhorende enorme investeringen op te lossen.

Collectief versus individueel

Is dat individuele nou zo erg? Alles is relatief. Gepensioneerden in Duitsland, Frankrijk en Itali' overleven ook, met eigen geld en staatsgeld. En als het geld dat nu in

collectieve pensioenregelingen omgaat in een vorm van individuele oudedagsvoorziening wordt gestoken, lijkt er niet veel aan de hand. De ervaring in andere landen leert echter dat dat niet of onvoldoende gebeurt. En vervolgens is het zo dat het Nederlandse verplichte collectieve solidaire pensioenmodel op kapitaaldekking op een kosteneffici' nte wijze zorgt voor (goede) pensioenen voor iedereen. Veel beter kun je het als stelsel niet krijgen. De verdeling over generaties in zo'n langlopend verhaal is wel een vraagstuk. Het is niet voor niets dat de wereld op bezoek komt om te bezien hoe Nederland zijn pensioenen regelt. De overgang naar individuele pensioenpotten leidt in ieder geval tot een minder solidaire en minder gelijke wijze van pensioenopbouw en voor de jongeren tot minder collectieve pensioenopbouw.

Leef-tijd	Inleg per jaar	Kapitaal ultimo jaar	Inleg per jaar	Kapitaal ultimo jaar	Inleg per jaar	Kapitaal ultimo jaar	Inleg per jaar	Kapitaal ultimo jaar	Inleg per jaar	Kapitaal ultimo jaar
21	1.200	1.243	0	0	1.200	1.243	1.200	1.243	1.200	1.243
22	1.200	2.572	0	0	1.200	2.572	1.200	2.572	1.200	2.572
23	1.200	3.994	0	0	1.200	3.994	1.200	3.994	1.200	3.994
24	1.200	5.516	0	0	1.200	5.516	1.200	5.516	1.200	5.516
25	1.200	7.144	0	0	1.200	7.144	1.200	7.144	1.200	7.144
26	1.200	8.886	0	0	1.200	8.886	1.200	8.886	1.200	8.886
27	1.200	10.750	0	0	1.200	10.750	1.200	10.750	1.200	10.750
28	1.200	12.744	0	0	1.200	12.744	1.200	12.744	1.200	12.744
29	1.200	14.878	0	0	1.200	14.878	1.200	14.878	1.200	14.878
30	1.200	17.162	0	0	1.200	17.162	1.200	17.162	1.200	17.162
31	1.200	19.605	1.200	1.243	0	18.363	1.200	19.605	1.200	19.605
32	1.200	22.220	1.200	2.572	0	19.649	1.200	22.220	1.200	22.220
33	1.200	25.017	1.200	3.994	0	21.024	1.200	25.017	1.200	25.017
34	1.200	28.010	1.200	5.516	0	22.496	1.200	28.010	1.200	28.010
35	1.200	31.213	1.200	7.144	0	24.070	1.200	31.213	1.200	31.213
36	1.200	34.640	1.200	8.886	0	25.755	1.200	34.640	1.200	34.640
37	1.200	38.307	1.200	10.750	0	27.558	1.200	38.307	1.200	38.307
38	1.200	42.230	1.200	12.744	0	29.487	1.200	42.230	1.200	42.230
39	1.200	46.428	1.200	14.878	0	31.551	1.200	46.428	1.200	46.428
40	1.200	50.920	1.200	17.162	0	33.760	1.200	50.920	1.200	50.920
41	1.200	55.726	1.200	19.605	1.200	37.365	0	54.484	1.200	55.726
42	1.200	60.869	1.200	22.220	1.200	41.223	0	58.298	1.200	60.869
43	1.200	66.372	1.200	25.017	1.200	45.350	0	62.379	1.200	66.372
44	1.200	72.260	1.200	28.010	1.200	49.767	0	66.746	1.200	72.260
45	1.200	78.560	1.200	31.213	1.200	54.493	0	71.418	1.200	78.560
46	1.200	85.302	1.200	34.640	1.200	59.549	0	76.417	1.200	85.302
47	1.200	92.515	1.200	38.307	1.200	64.959	0	81.766	1.200	92.515
48	1.200	100.233	1.200	42.230	1.200	70.749	0	87.490	1.200	100.233
49	1.200	108.491	1.200	46.428	1.200	76.943	0	93.614	1.200	108.491
50	1.200	117.327	1.200	50.920	1.200	83.571	0	100.167	1.200	117.327
51	1.200	126.782	1.200	55.726	1.200	90.663	1.200	108.421	0	125.540
52	1.200	136.899	1.200	60.869	1.200	98.251	1.200	117.253	0	134.328
53	1.200	147.724	1.200	66.372	1.200	106.371	1.200	126.702	0	143.731
54	1.200	159.307	1.200	72.260	1.200	115.059	1.200	136.813	0	153.792
55	1.200	171.700	1.200	78.560	1.200	124.355	1.200	147.632	0	164.558
56	1.200	184.961	1.200	85.302	1.200	134.302	1.200	159.209	0	176.077
57	1.200	199.150	1.200	92.515	1.200	144.945	1.200	171.595	0	188.402
58	1.200	214.333	1.200	100.233	1.200	156.333	1.200	184.849	0	201.590
59	1.200	230.578	1.200	108.491	1.200	168.519	1.200	199.030	0	215.702
60	1.200	247.961	1.200	117.327	1.200	181.557	1.200	214.204	0	230.801
61	1.200	266.560	1.200	126.782	1.200	195.508	1.200	230.441	1.200	248.199
62	1.200	286.461	1.200	136.899	1.200	210.435	1.200	247.814	1.200	266.815
63	1.200	307.756	1.200	147.724	1.200	226.408	1.200	266.403	1.200	286.734
64	1.200	330.540	1.200	159.307	1.200	243.498	1.200	286.293	1.200	308.047
65	1.200	354.920	1.200	171.700	1.200	261.785	1.200	307.575	1.200	330.852
Kapitaal Pensioen	54.000	354.920	42.000	171.700	42.000	261.785	42.000	307.575	42.000	330.852
		20.878		10.100		15.399		18.093		19.462

de semi-collectieve ANW-hiaatverzekering bij Loyalis

Verlenging van de inschrijvings-termijn bij Loyalis

De aanmeldtermijn voor actieve defensiemedewerkers en UKW-ers voor de vrijwillige semi collectieve Algemene Nabestaanden Wet (ANW)-hiaatverzekering is verlengd van 15 juni 2018 naar 1 augustus 2018. Dat betekent dat medewerkers en UKW-ers zich na de oorspronkelijk gecommuniceerde datum van 15 juni nog tot 1 augustus 2018 bij Loyalis kunnen verzekeren. Dat gebeurt dan met terugwerkende kracht vanaf 1 mei 2018, de dag dat de ANW-compensatieregeling is geïndigd.

Defensiepersoneel in uitzending

Voor uitgezonden militairen en varende eenheden volgt een aparte regeling met ook een andere termijn dan 1 augustus 2018. Betreffende medewerkers worden hierover schriftelijk geïnformeerd.

Vragen van onze leden

Er leven bij onze leden nog vragen omtrent de per 1 mei 2018 vervallen collectieve verplichte ANW-compensatie van ABP, de financiële gevolgen daarvan en wat nu te doen, d.w.z. wel of niet de verzekering bij Loyalis afsluiten. Het gaat dan meestal om de neem nou mijn geval vragen en die zijn lastig te beantwoorden. Dat komt omdat het antwoord in iedere individuele situatie anders is. Er is een verplicht voor alle ABP-deelnemers geldend stukje pensioen voor uw partner vervallen en nu moet u individueel bepalen of en in hoeverre u dat stukje pensioen voor uw partner wel of niet gaat invullen door het sluiten van een ANW-hiaat verzekering. Die keuze hangt af van de hoogte van de voor u geldende zogenaamde ANW-aanvulling en verder van de financiële situatie van uw partner als u komt te overlijden voordat uw partner AOW-gerechtigd is. Het gaat namelijk in alle gevallen om een compenserend stuk inkomen tot de AOW-datum van uw partner. Een eerder voor iedereen verplicht (sommigen vinden paternalistisch) geregeld ABP-pensioen waar u geen omkijken naar had maar wel premie voor betaalde, wordt een stukje rekenwerk met de vraag of u gezien het risico bereid bent de premie te betalen. Als u de kwestie serieus neemt zult u toch

echt in de papieren moeten duiken en met uw partner gaan praten.

1. ABP ANW-compensatie (vervallen per 1 mei 2018)

Indien er geen recht bestond op de ANW-uitkering van de overheid (geen kinderen onder de 18, of partner niet minstens 45% arbeidsongeschikt), kwam in beginsel de ANW-compensatie van ABP tot uitkering. In eerste instantie was de hoogte van de ANW-compensatie afhankelijk van uw dienstjaren. Bij een aantal dienstjaren van 30 of meer (toekomstige dienstjaren tot pensioendatum worden meegeteld) lag de ANW-compensatie op het maximum van zo'n 11.000,-. En omdat bovenop de ANW-compensatie ook nog een zogenaamde Loonheffing compensatie werd uitbetaald (een bedrag ter hoogte van de te betalen sociale premies en belasting over de ANW-compensatie), kwam het totale compensatiebedrag van ABP uit op maximaal zo'n 15.000,-. Militairen zijn in veel gevallen lang in dienst bij Defensie en komen daarom in veel gevallen ook aan dat hoge aantal dienstjaren met de maximale compensatie. Er kan bijvoorbeeld bij burgerambtenaren die later in dienst zijn gekomen sprake zijn van minder dienstjaren en een navenant lagere ANW-compensatie van bijvoorbeeld enkele duizenden euro's.

In tweede instantie was de hoogte van de ANW-compensatie afhankelijk van de hoogte van het inkomen uit arbeid van uw partner. Bij een partnerinkomen tot zo'n 10.000,- werd de ANW-compensatie niet aangetast. Tussen de ongeveer 10.000,- en 25.000,- werd de ANW-compensatie naar rato vermindert. Boven ongeveer 25.000,- inkomen van de partner was de ANW-compensatie gekrompen tot nihil.

De ANW-compensatie was een aanvulling op het partnerpensioen en was daarvan verder onafhankelijk. Het bedrag aan ANW-compensatie op uw UPO 2017 hoeft niet het goede bedrag te zijn, omdat het ABP niet kan weten of u in aanmerking komt voor de ANW uitkering van de overheid en ook niet of uw partner eigen inkomen heeft. Dat bedrag aan ANW-compensatie op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) 2017 is dus vanaf 1 mei 2018 vervallen.

De ANW-compensatie gold dus voor overlijdensgevallen vóór 1 mei 2018 en blijft gelden voor de zogenaamde schrijvende gevallen tot 2023 (om gezondheidsredenen niet of alleen tegen hoge kosten verzekeraar). De ANW-compensatie kwam tot uitkering vanaf het moment van uw overlijden totdat

door Martin Weusthuis

uw partner AOW-gerechtigd is. Reeds op 1 mei 2018 lopende ANW-compensatie uitkeringen blijven lopen. Daar verandert niets.

2. ABP ANW-aanvulling

Bij het afschaffen van de ANW-compensatie per 1 mei 2018 bleek dat deelnemers met dienstjaren vóór 1996 per die datum recht hebben op de zogenaamde ANW-aanvulling. Oftewel, hoe meer dienstjaren vóór 1996 hoe hoger de ANW-aanvulling. De ANW-aanvulling komt tot uitkering vanaf het moment van uw overlijden totdat uw partner AOW-gerechtigd is. De ANW-aanvulling is een aanvulling op het partnerpensioen en daarvan verder onafhankelijk. De ANW-aanvulling komt, voor zover er recht op bestaat, altijd tot uitkering en heeft geen relatie met de hoogte van het inkomen van de partner of de ANW-uitkering van de overheid. De ANW-aanvulling valt niet zo hoog uit als de ANW-compensatie, maar oudere deelnemers met veel dienstjaren vóór 1996 kunnen toch rekenen op bedragen van 6.000,- tot 7.000,-. Het zal vaker om lagere bedragen gaan. ABP-deelnemers die vanaf 1996 in dienst zijn getreden bij een overheidsorganisatie, komen dus in het geheel niet in aanmerking voor de ANW-aanvulling. De hoogte van uw ANW-aanvulling kunt u opvragen bij ABP.

3. Loyalis semi collectieve ANW hiaatverzekering

Vervolgens hebben we de vrijwillige semi-collectieve ANW-hiaatverzekering bij Loyalis die de bonden onlangs met Defensie hebben afgesproken ter vervanging van de ANW-compensatieregeling. Deze verzekering geldt alleen voor actieve defensie-

werknemers en UKW-ers. U bepaalt zelf of u de verzekering afsluit en welk van de bedragen u verzekert. De ANW-hiaatverzekering keert uit vanaf het moment van uw overlijden tot de dag dat uw partner AOW-gerechtigd wordt. Deze verzekering keert altijd het door u verzekerde bedrag uit, ongeacht de hoogte van het partnerpensioen, ongeacht of er een ANW-uitkering van de overheid tot uitbetaling komt, ongeacht of er recht bestaat op de ANW-aanvulling, en ongeacht de hoogte van het eigen inkomen van uw partner.

Het inkomen van uw partner is afhankelijk van meerdere factoren: bijvoorbeeld het eigen inkomen, het wegvallen van hypotheeklasten bij overlijden, een tot uitkering komende levensverzekering, maar ook van bijvoorbeeld hogere kinderopvanglasten. U zult zelf die inkomensituatie in kaart moeten brengen, een algemeen advies is niet te geven.

ABP deelnemers met veel dienstjaren vóór 1996 en dus een hoge ABP ANW-aanvulling, kunnen na opvraag van de hoogte van de ANW-aanvulling bij ABP, berekenen of zo'n ANW-hiaatverzekering in hun individuele situatie nodig is. Jongere ABP-deelnemers zonder of met een lage ANW-aanvulling wordt geadviseerd de financiële situatie van de partner bij uw overlijden in kaart te brengen (als basis valt een inkomen weg en komt een partnerpensioen tot uitkering) en het verzekeringsaanbod van Loyalis te bestuderen. De getoonde premie is een bruto premie, u krijgt dus belastingteruggave. Over de uitkering wordt belasting geheven. Het sluiten van deze semi collectieve ANW-hiaatverzekering bij Loyalis kan nog tot 1 augustus 2018 zonder medische keuring. Er

is dan sprake van een aansluitende dekking vanaf 1 mei 2018, tenminste als u minstens 1 jaar voorafgaand verzekerd bent geweest voor de ANW-compensatie.

Voor alle duidelijkheid: komt u te overlijden voordat u de verzekering afsluit, ook vóór 1 augustus 2018, dan is er geen dekking. Gaat u over tot het sluiten van deze verzekering na 1 augustus 2018, dan is er geen sprake van een aansluitende dekking vanaf 1 mei 2018 en komt u ook in aanmerking voor medische keuring.

4. Loyalis individuele ANW hiaatverzekering

Voor ABP-deelnemers, ex-werknemers van Defensie, met bijvoorbeeld een SBK-uitkering en voor gepensioneerd geldt deze vrijwillige semi-collectieve ANW-hiaatver-

zekering niet. Deze ex-defensiemedewerkers zijn aangewezen op een individuele verzekering bij Loyalis of welke verzekeraar dan ook. Er zijn dan andere minder aantrekkelijke voorwaarden van toepassing, zoals bijvoorbeeld een medische keuring. De getoonde premie van deze verzekering is een netto premie. U krijgt dus geen belastingteruggave. Daartegenover staat dat de eventuele uitkering belastingvrij is.

Reünie

CGPA regio Arnhem

Op 9 augustus 2018 organiseert de Contactgroep Postactieven regio Arnhem (Nijmegen) een reünie i.v.m. het vierden van het 5e lustrum.

Deze is bedoeld voor voormalige medewerkers van de KLu die hebben gewerkt op de voormalige LIMOS, de KKSL, de LETS en de vliegbasis Deelen of woonachtig zijn in de regio Arnhem/Nijmegen, en hun partners.

Na opgave en het voldoen van de bijdragen bent u vanaf 11.00 uur welkom in Zalencentrum Wieleman, Dorpstraat 11 6931 BA Westervoort. Hier zal u een kopje koffie, een klein lunchbuffet, entertainment, een drankje en gezelligheid worden aangeboden. We sluiten de dag af met een 3 gangen diner. Het einde zal omstreeks 19.30 uur zijn.

Deelnemers dienen zich schriftelijk of per e-mail op te geven bij de penningmeester van de vereniging dhr. W. Verweij, Hof van Cambridge 169 7007 GP Doetinchem of e-mail cpa.arnhem@hotmail.com.

Bij de aanmelding vermelden uw naam, voornaam en voorletters, adres en telefoonnummer. Voor oud militairen tevens of zij/hij is geregistreerd als postactief.

De kosten bedragen 30,- p.p. Het verschuldigde bedrag dient voor 25 juli 2018 te zijn bijgeschreven op banknummer NL20 INGB 0003 1492 50 t.n.v. Penningmeester CPA regio Arnhem te Doetinchem. Bij de overschrijving vermelden reünie 2018. Uw inschrijving is definitief op het moment dat de storting is ontvangen op bovengenoemd bankrekeningnummer.

Tot ziens op de reünie!

Houdt je pensioenfonds rekening met jouw mening?

WWW.ABP.NL/STEMMEN

STEM CMHF

3-30 APRIL VERKIEZING VERANTWOORDINGSORGAAN ABP

Bedankt voor uw stem!

30 april 2018 was de laatste dag dat u kon stemmen op de kandidaten voor het Verantwoordingsorgaan ABP. De uitslag is inmiddels bekend. De GOV|MHB dankt hierbij iedereen die zijn/haar stem op n van de GOV|MHB kandidaten heeft uitgebracht. Bij de kiesgeleding actieven heeft het aantal stemmen op de GOV|MHB kandidaat helaas niet geleid tot verkiezing. Bij de kiesgeleding gepensioneerden heeft het aantal stemmen op n kandi-

daat wel geleid tot uitverkiezing en dat is de heer Leijh. Hans Leijh dankt voor het gestelde vertrouwen naar aanleiding van zijn motto Besturen die je voor iemand anders. Hans Leijh (68) was directeur personeel bij de Koninklijke Landmacht en hoofddirecteur personeel bij het Ministerie van Defensie. Hij stelt vanaf 1 juli a.s. zijn kennis en inzet ter beschikking voor de intensieve werkzaamheden van het Verantwoordingsorgaan.

Huurplafond: laatste Hoofdstuk

Op deze plaats zijn meerdere stukjes verschenen over de diverse procedures rond het huurplafond. Tot dusver betroffen deze stukjes goed nieuws voor de betreffende leden, maar de laatste aflevering in de reeks is niet positief. Toch wil ik er, ter afronding van dit thema, verslag van doen.

In het kort. Op 29 oktober 2015 sprak de Centrale Raad van Beroep uit dat het huurplafond, de beperking van de tegemoetkoming in de huishuur bij buitenlandplaatsing, onrechtmatig is. Een aantal militairen vocht vervolgens, met succes, het huurplafond aan. Op 1 februari 2016 werd de nieuwe regelgeving van kracht waarmee het huurplafond voor nieuwe gevallen een rechtsbasis kreeg.

Maar wat zijn nieuwe gevallen? Er waren militairen die al vr 1 februari 2016 met hun buitenlandplaatsing waren begonnen, maar pas na die datum een verzoek deden om het huurplafond niet meer toe te passen.

Deze verzoeken werden door Defensie, ook na de bezwaarprocedure, afgewezen, met het argument dat toepassing van het huurplafond door de nieuwe regelgeving rechtmatig was geworden. Een van onze leden nam hier geen genoegen mee en stelde, met onze ondersteuning, beroep in bij de bestuursrechter. We voerden bij de rechter het volgende betoog. De militair was vr 1 februari 2016 in de woning getrokken. Deze woning was door het bevoegde gezag als passend beoordeeld, waarmee, volgens de denkwijze van de Centrale Raad van Beroep (CRvB), ook de huurprijs als passend moest worden beschouwd. De nieuwe regelgeving had geen invloed op

deze passendheid en de onrechtmatige toepassing van het huurplafond moest daarom gewoon stoppen vanaf de datum van het verzoek daartoe. De rechter vond echter dat de nieuwe regelgeving w I van toepassing was en hij zag het bewijs daarvoor in het feit dat na 1 februari 2016 nog enige tijd (tot aan het verzoek) maandelijks het huurplafond was toegepast zonder dat de militair daartegen had geprotesteerd. Hoewel hier het nodige tegen in te brengen valt, heeft het lid toch besloten geen hoger beroep in te stellen.

EINDE

ADVERTENTIE

“Reispolis mee boeken bij vakantie dure grap”

De vakantie staat weer voor de deur. Een goed moment om uw reisverzekering nader te bekijken. Uit recent onderzoek is gebleken dat het mee boeken van een losse reis- en annuleringsverzekering doorgaans veel duurder is dan het afsluiten van een doorlopende variant.

Prinsenland Adviseurs levert maatwerkverzekeringen aan militairen. Zo kent onze reisverzekering diverse keuze-opties die u nergens anders af kunt sluiten. Onze doorlopende reisverzekering is niet alleen voor uw priv vakantiereizen. u heeft ook de mogelijkheid dienstreizen, oefeningen en uitzendingen mee te verzekeren. Uiteraard kunnen uw gezinsleden ook worden toegevoegd aan de reisverzekering. Hieronder een overzicht van enkele bijzondere keuzeopties binnen onze vernieuwde reisverzekering voor militairen.

Avontuurlijke sporten dekking (bijv. duiken en parachutespringen)
Dekking vakantiereizen maar ook: uitzending, oefening en dienstreizen|Pr
Marine annuleringsclausule
Aaneengesloten dekking van 365 dagen maximaal
Dekking repatri' ring 2e graad bij uitzending
Omkeringsclausule stationering buitenland

Vraag een informatiepakket aan

Deze unieke reisverzekering is onderdeel van het Pakket Officier. De reisverzekering kunnen wij niet los leveren. Vraag vrijblijvend een informatiepakket aan of vraag een offerte op en overtuig u van de voordelen van dit pakket. Uiteraard kunnen wij u helpen met het over zetten van uw huidige verzekeringen. Bel 010 455 25 00 of mail uw verzoek via info@prinsenland.nl

Prinsenland Adviseurs

Tel 010-4552500 | www.prinsenland.nl | info@prinsenland.nl | facebook.com/prinsenland

HERINNERING

Aankondiging Algemene Ledenvergadering GOV|MHB

Wanneer: Donderdag 28 juni 2018
 Waar: Frederikkazerne, Den Haag

De algemene ledenvergadering begint om 13.00 uur, vanaf 12.00 uur bent u van harte welkom de lunch staat voor u klaar. De middag zal worden afgesloten met een borrel.

Anmelden kan per e-mail via secretaris@prodef.nl of telefonisch op (070) 383 95 04

Op donderdag 6 september 2018 wordt voor de negende keer de Johan de Witt Conferentie georganiseerd. Bij deze editie van de conferentie krijgt de jongere generatie het woord over maritieme innovatie en leiderschap. Hierbij komen de volgende thema's aan de orde:

- The Millennial Navy:** Hoe combineren we hiërarchisch leiderschap met een genetwerkte marine?
- Innovating for the Future:** Hoe integreren we ultrasnelle technologie in wendbare maritieme 'Tesla's'?
- In the Heart of Society:** Hoe maken we de marine onderdeel van de maatschappij in de digitale eeuw?

Bestuurders en geïnteresseerden zijn van harte uitgenodigd om deze conferentie bij te wonen en als spiegel te dienen voor deze jonge generatie.

De conferentie is aan de vooravond van de Wereldhavendagen en wordt georganiseerd door de Stichting P3M en de Alumnivereniging van het Koninklijk Instituut voor de Marine.

Datum 6 september 2018
Locatie Hal 4 aan de Maas in Rotterdam
Inschrijving www.johandewittconferentie.nl

In de eerste van deze reeks columns verwees ik naar de lessen van de Meester Sun over de verhouding tussen regering en krijgsmacht. Zijn meesterwerk, *The Art of War*, kent echter veel meer lessen en het is om die reden dat het op elk nachtkastje van een officier zou moeten staan. Centraal in zijn werk is de strategie van het zwaard in de schede, dat een pleidooi is om vooral oorlog te voorkomen en indien zo iets niet lukt te zorgen dat deze niet te lang duurt.

De beste manier waarop dit in de moderne tijd ooit is uitgevoerd kennen wij nu als de Koude Oorlog. De Sovjet Unie werd in die oorlog verslagen door haar strategie te verslaan en niet haar strijdkrachten. Het feit dat deze oorlog nooit heet is geworden was geen toeval. Cruciaal in deze strategie was de bereidheid van het Westen om gereed te zijn voor een militair treffen. Gereed zijn is geen eenvoudige opdracht, omdat een te hoge gereedheid bedreigend kan zijn en een te lage gereedheid juist verleidelijk.

The Iron Curtain

De Sovjet Unie, in de Russische traditie, zal veel scenario's hebben doorgerekend en telkens tot de conclusie zijn gekomen dat het risico te hoog was. Net zoals het huidige Rusland van Poetin het scenario voor bezetting van de Krim vele malen zal hebben doorgerekend en tot de conclusie is gekomen dat het risico laag genoeg was, of beter gezegd het waard was. Het resultaat van die risicoafweging is ondertussen bekend.

In de context van gereed zijn kan ook de vorige column over het vredesdividend verder worden verklaard. Zelfs in economische termen, waarvan ik de vorige keer meldde dat het, zeker in Nederland, bijzonder dom is uitgewerkt. Zoals ik betoogde is vrede het dividend en niet in geld uit te drukken. Wat echter wel in geld is uit te drukken is het oorlog voeren. Oorlog voeren is namelijk erg duur. Niet alleen de directe kosten zijn erg hoog, vele malen hoger dan in vredetijd. Maar vooral de indirecte kosten voor de economie zijn astronomisch. Als u dacht dat een handelsoorlog kostbaar was, dan zou ik

financieel helemaal niet vrolijk worden van een echte oorlog.

Daarmee zijn de relatief hoge kosten van de krijgsmacht tijdens de Koude Oorlog direct in perspectief te brengen. Immers, de twee procent van het BBP voor militaire uitgaven moet je in verhouding zien van de veel hogere militaire uitgaven tijdens een oorlog. Van de Tweede wereldoorlog is bekend dat die militaire uitgaven meer dan vijftig procent van het BBP bedroegen. Een BBP dat bovendien last heeft van die oorlog. Twee procent is laag als daarmee de kans op vijftig procent sterk wordt verkleind.

Andersom is nu één procent van het BBP voor militaire uitgaven toch echt te laag, omdat daarmee veel hogere kosten dreigen door daadwerkelijke oorlogen. Dat, in Nederland, ook nog eens gekozen is om daarbij de gereedheid te verlagen mag als een bestuurlijke blunder worden beschouwd. Immers, de lage gereedheid zorgt juist voor een verandering van de risicoafweging bij

een mogelijke tegenstander. De verleiding voor een korte en snelle oorlog wordt dan groter. Rusland heeft zich in de afgelopen jaren daarvoor gevoelig getoond en zit nu vast in een veel te kostbare oorlog in Syrië. (Overigens geldt dit ook voor andere landen)

De oude Chinese meester had hier al voor gewaarschuwd. Langdurige militaire avonturen kunnen zelfs de sterkste staat ten onder laten gaan. Maar hij had nog een reden om het zwaard vooral in de schede te laten,

om vooral de gereedheid te koesteren. Een krijgsmacht die een hoge gereedheid heeft wordt over het algemeen sterker ingeschat dan zij uiteindelijk in het gevecht zal zijn. Deze overschatting door een potentiële tegenstander is een extra drempel in zijn risicoafweging. Het zwaard is de schede lijkt scherper dan zij is; eenmaal getrokken wordt zij sneller bot.

Helaas werkt deze overschatting ook andersom. Indien een krijgsmacht als niet, of minder, gereed wordt beschouwd wordt ook dat beeld versterkt. Dus een krijgsmacht met slechte gereedheid wordt juist onderschat. Daarmee verlaag je juist de drempel voor oorlogvoering. Bezuinigen op defensie leidt dus niet alleen tot meer risico in een oorlog, het leidt vooral tot meer risico op een oorlog. Dat besef lijkt nog steeds niet te zijn doorgedrongen in de Haagse politieke, ambtelijke en financiële burelen. En daarmee loopt het BBP veel meer risico dan die halve procent aan Defensie uitgaven die er nu snel bij zou moeten komen.

Lauweren

Mijn huidige pensioado status zou in het meest gunstige (?) geval gelijk staan aan het op je lauweren rusten, te weten de staat van niets doen en genieten van de vrije tijd. Volgens een antieke Griekse traditie bij de Olympische Spelen doe je dit omhangen met lauwerkrans, palmtakken en eeuwige roem. Zou het zo simpel liggen voor een overheidsdienaar in ruste?

Volgens mij is het adagium rust roest en is een verantwoorde dagbesteding met onderhoud van lichaam en geest een eerste vereiste om zo lang mogelijk te kunnen genieten van het pensioen. Zoals de Romeinen zo treffend wisten te verwoorden: Mens sana in corpore sano.

De tijd glijdt als los zand tussen je vingers door, het is voor mij alweer vijf jaar geleden dat ik de dienst kon verlaten en de discussie over een nieuw pensioenstelsel dendert nog immer door. Niet geheel ten onrechte, want het pensioenstelsel deugt op zich nog steeds, maar wat vooral kwelt en knelt is dat de gemiddelde leeftijd van de Nederlander nog steeds toeneemt.*

Jong verwijt oud de pensioenpotten leeg te roven (Alternatief Voor Vakbond/AVV, zegsman Martin Pikaart) en oud (o.a. 50 plus) meent dat zij juist geld naar jong schuiven, terwijl de ouderen zelf al jarenlang verstoken blijven van welke vorm van indexatie dan ook (m.u.v. de AOW). In de tussentijd klotsen de miljarden euro's over de randen van de pensioen sportfondsenbaden.

Het Financieel Dagblad liet onlangs een gepikeerde Pikaart aan het woord: Verandering van het Nederlandse pensioenstelsel is onafwendbaar, stelt hij. De AVV voorman waarschuwt jongeren al meer dan tien jaar voor diefstal van hun pensioen en grote financiële problemen bij de pensioenfondsen. Veel hoop dat de sector zichzelf hervormt heeft hij niet, maar hij vertrouwt erop dat de politiek nu wel doorpakt. Gelukkig heeft AVV de waarheid niet in pacht.

De hamvraag: Is er nu wel of niet een nieuw pensioenstelsel nakende?

Het schreeuwende koppen dagblad de Telegraaf, meende eind mei commotie te moeten veroorzaken met het bericht dat werkgevereniging VNO-NCW en de vakbond FNV een conceptakkoord zouden hebben bereikt over het invoeren van een nieuw pensioenstelsel. Hierin zitten ingebakken een tragere stijging van de AOW-leeftijd** plus een verplicht ZZZP-pensioen.

Het Kabinet wil van het huidige stelsel af om reden dat het stelsel slecht bestand zou zijn tegen de lage stand van de rente die ons al sinds de crisis teistert. Als het aan Wouter (Pimpeltje) Koolmees (D66) van Sociale Zaken ligt, gaan de werknemers van de huidige grote collectieve pensioenpotten over naar individuele pensioenpotten.

Aan het einde van de poldervaart zal er wel een compromis uit de bus rollen. Denk aan een collectief solidair reëel pensioencontract tot pakweg 60.000 en boven deze drempelwaarde zoveel mogelijk individuele potten.

Het idee rijpt, dat de FNV uiteindelijk instemt met het het casinocontract *** voor de onderkant. De hogere inkomens geeft de

FNV dan weg, in ruil voor afspraken over een vertraagde ophoging van de AOW leeftijd. Uit eigen parochie de melding dat de CMHF en VCP (Vakcentrale voor Professionals) de voorbarige berichtgeving over een mogelijk pensioenakkoord betreuren. Uiteindelijk is het aan de leden om een besluit te nemen. Het geld is namelijk niet van Koolmees c.s. Het zijn en blijven spannende tijden, zeker voor Wouter Koolmees, de man die bij uitstek gaat voor het meer individueel maken van het pensioen. De voorstellen van werkgevers en vakbond FNV betekenen gevoelig gezichtsverlies voor zijn partij, die toch al niet optimaal functioneert binnen de coalitie. In 2020 zou een nieuw stelsel in wetten moeten zijn verankerd. Naar mijn mening ietwat te ambitieus. Dit gaat de polder niet redden.

- * Vlg's CPB stagneert de toename als gevolg van twee opeenvolgende griepgolven.
- ** Enmalige kosten afremmen AOW voor de schatkist 1,5 miljard (bron: CPB).
- *** meer ruimte voor de pensioenfondsen om extra risico te nemen met de beleggingsportefeuille in de verwachting dat dit hogere rendementen oplevert die direct ingeboekt kunnen worden met als (positief)

Haal meer uit uw lidmaatschap!

Met onderstaande bedrijven en organisaties hebben we afspraken gemaakt die extra voordeel kunnen opleveren!

VERZEKERINGEN MET INTERESSANTE KORTINGEN
OHRA INTER ASSURE INTERPOLIS

ADVISEURS VOOR HYPOTHEKEN EN VERZEKERINGEN
PRINSENLAND ADVISEURS

REIZEN MET AANTREKKELIJKE KORTING
AVIS AUTOHUUR WEEKENDJEWEG.NL

CARDS TEGEN BIJZONDERE TARIEVEN
AMERICAN EXPRESS

En dit is nog niet alles, ga voor het volledige overzicht van onze voordelen, inclusief alle info naar:
www.prodef.nl/
ledenvoordeel.
Mailen kan ook:
info@prodef.nl

KVNRO

